

## Motion till riksdagen 2018/19:3091

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

## med anledning av skr. 2018/19:104 Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018

---

### Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd vad gäller en återgång till fokus på EU, Israel–Palestina-konflikten samt icke-spridning och nedrustning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med en redovisning av kostnaderna för Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd och tillkännager detta för regeringen.

### Motivering

Förenta nationernas (FN) säkerhetsråd bär det högsta ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Genom sin världsomspännande medlemskrets har FN unika förutsättningar att samla världens länder till hållbara lösningar på många av vår tids globala utmaningar och problem. Den normbildning som utvecklats inom FN är grundläggande för det internationella systemet. För ett jämförelsevis litet land som Sverige är denna normbildning, och i förlängningen en stark regelbaserad världsordning, av stor vikt för vår säkerhet.

Sveriges två år i FN:s säkerhetsråd är nu över, och det finns anledning att summera. I regeringens skrivelse 2018/19:104 Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018 utvärderas de två åren som icke-permanent medlem, inklusive två ordförandemånader. Tiden i säkerhetsrådet präglades av stora svårigheter i omvärlden, såsom mordandet i Syrien och kärnvapenutvecklingen i Nordkorea. Utrikesminister Margot Wallström har själv sagt att säkerhetsrådet har tillkortakommanden som ett litet land inte alltid kan ta itu med, vilket skrivelsen också konstaterar. För 25 år sedan var FN oförmöget att agera när folkmordet i Rwanda skedde. Likaså har säkerhetsrådet varit passivt i den förutnämnda frågan om Syrien. Vidare har säkerhetsrådet visat oförmåga

att agera gällande situationen i Venezuela, där den humanitära krisen har förvärrats och vi nu ser utländsk närvaro i form av rysk militär.

Samtidigt är det tydligt att det genom säkerhetsrådet finns möjligheter för Sverige att bidra på ett konstruktivt sätt. Vi välkomnar att regeringen fört upp ämnen som klimat och säkerhet samt kvinnors roll i fredsarbetet på dagordningen. Regeringen förtjänar också beröm för Sveriges obrutna engagemang för Ukraina; Sverige har aldrig tvekat att beskriva Rysslands illegala annektering av Krim för vad den är. Ett annat mycket välkommet initiativ är regeringens försök att öka samordningen bland EU-länder som är icke-permanenta medlemmar i säkerhetsrådet eller är på väg in.

## Behovet av ytterligare utvärderingar och redovisningar

Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd har krävt avsevärda investeringar och upptagit en stor del av utrikesförvaltningens tid. Därför behövs en redovisning av resultatet av tiden i säkerhetsrådet, vilket regeringens skrivelse delvis syftar till. En redovisning av de faktiska kostnaderna saknas dock fortfarande. I skrivelsen uppger regeringen att den ämnar redovisa kostnaderna för Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd ”så snart arbetet med att sammanställa dem är slutfört”. Vi välkomnar att regeringen nu, efter att Sverige avslutat sitt medlemskap i säkerhetsrådet, avser att redovisa en grundlig genomgång och utredning av vilka kostnader medlemskapet har inneburit. Vi hoppas att Sverige ska ta en roll i säkerhetsrådet igen i framtiden och då behövs dokumenterad erfarenhet. En redovisning kan också vara till stor nytta för andra nordiska länder och EU-medlemmar som söker en plats i säkerhetsrådet.

Vidare anser Moderaterna att regeringen själv bör tillsätta en extern och oberoende granskning av den kampanj som ledde till det svenska medlemskapet i FN:s säkerhetsråd, vilken inte nämns i skrivelsen. Kampanjen har varit föremål för återkommande kritik, bl.a. vad gäller Utrikesdepartementets hantering av handlingar och begäran om att lämna ut dessa. Även hanteringen av den kampanjutvärdering som regeringen tidigare initierat har ifrågasatts. Vi beklagar att detta delvis har skuggat Sveriges tid i säkerhetsrådet. Därför är det av stor vikt att en fullständig granskning genomförs.

## En återgång till fokus på EU

Som skrivelsen visar har regeringen och utrikesminister Margot Wallström varit mycket ambitiösa i sitt arbete i FN:s säkerhetsråd, men det är också uppenbart att arbetet tagit sin tid och krävt sina resurser. Självfallet går det inte att upprätthålla ett kvalitativt engagemang för alla händelser världen över. Men Sverige måste ändå ha förmåga att agera i flera forum samtidigt. FN och säkerhetsrådet är, trots sina uppenbara begränsningar, ett viktigt och centralt forum. Moderaterna vill dock understryka vikten av att regeringen nu återigen lägger störst fokus på EU och vårt närområde. Detta är en avgörande prioritering i ett skede då Europasamarbetet och dess värdegrund utmanas både inifrån och utifrån. Särskilt viktigt är att slå vakt om goda kontakter i vårt naturliga närområde och med likasinnade: Östersjöregionen, Tyskland, Nederländerna och Storbritannien. Sverige ska vara en konstruktiv kraft i Europasamarbetet som säkerställer att EU:s institutioner fokuserar på att lösa medlemsländernas gemensamma problem. Även EU:s gemensamma utrikespolitik bör fördjupas.

## Israel–Palestina-konflikten

Skrivelsen redogör utförligt för Israel–Palestina-konflikten. Enligt skrivelsen strävade Sverige efter ”att värna de internationella parametrarna för fred, stärka EU:s roll och sammanhållning med en enad EU-röst samt verka för att säkerhetsrådet skulle axla sitt ansvar för att finna en lösning på konflikten och blåsa liv i fredsprocessen”. Skrivelsen konstaterar också att USA under Sveriges tid i säkerhetsrådet fattade ”ett antal beslut som föregrep en framförhandlad lösning” mellan Israel och Palestina, bl.a. det amerikanska beslutet att erkänna Jerusalem som Israels huvudstad och flytta den amerikanska ambassaden. Vi har inga invändningar i sak mot dessa utgångspunkter och beskrivningar – däremot kan vi konstatera att regeringen tidigare handlat på ett sätt som rimmar mycket illa med dem. Det svenska erkännandet av Palestina 2014 bidrog knappast till att EU talade med en röst och föregrep dessutom en framförhandlad lösning mellan parterna. Det var mycket olyckligt. Det har också grusat Sveriges förhoppningar om att uppfattas som en seriös part i Israel–Palestina-konflikten. Sveriges relationer med Israel har ännu inte återhämtat sig. Förhoppningsvis inser även regeringen detta. Vi uppmanar regeringen att i möjligaste mån försöka återuppbygga ett långsiktigt förtroende för Sverige i denna fråga. Det kräver en svensk hållning som är balanserad och förutsägbar, och som därmed möjliggör konstruktiva samtal med båda parter.

## Kina

En viktig permanent medlem av säkerhetsrådet är Kina. Asiens ökade betydelse i den globala ekonomin är en av de mest grundläggande och snabba förändringarna sedan millennieskiftet. Kina och Indien har fått ökade möjligheter till inflytande och påverkan både internationellt och regionalt. Kina bedöms bidra med ungefär en tredjedel av den globala tillväxten 2025, långt mer än någon annan ekonomi.

Det är välkommet att Kina deltar i världsekonomin. Att det globala välståndet ökar är i grunden positivt. Det skapar fantastiska möjligheter för entreprenörskap och handel. Men Kina är inte bara en stor ekonomi. Kina är ett statskapitalistiskt land där staten och företagen går långt in i varandra. Politiska, ekonomiska och militära verktyg koordineras för att säkra det kinesiska kommunistpartiets inflytande. Klimatet för mänskliga rättigheter är mycket hårt och yttrandefriheten begränsad. Den kinesiska statsledningen förhåller sig inte till internationella spelregler så som västerländska demokratier. I Syd kinesiska sjön agerar Kina mot andra länder i strid med folkrätten. Gällande arbetet i säkerhetsrådet stoppade och försvårade Kina tillsammans med Ryssland arbetet gällande Syrien. Ett exempel var när Kina tillsammans med Ryssland använde sin vetorätt gällande ett resolutionsutkast som avsåg kemvapen användning.

Moderaterna förordar en grundlig och brett förankrad svensk Kinastrategi. Sverige får inte vara naivt – vare sig ekonomiskt, säkerhetspolitiskt eller humanitärt. Det handlar ytterst om den liberala, demokratiska världsordningens framtid, om vår konkurrenskraft och om Sveriges förmåga att stå upp för svenska medborgares rättigheter. En Kinastrategi vore önskvärd också för att Sverige ska kunna bedriva ett målmedvetet arbete inom ramen för FN.

## Icke-spridning och nedrustning

I skrivelsen framkommer det att Sverige ”lyfte fram vikten av framsteg inom kärnvapenedrustning” under högnivåmöten i rådet på temat ”icke-spridning av massförstörelsevapen”. Därför ter det sig motsägelsefullt att Sverige genom utrikesminister Margot Wallström samtidigt drev frågan om konventionen om förbud mot kärnvapen (TPNW), det s.k. kärnvapenförbudet. Regeringens utredare, ambassadör Lars-Erik Lundin, rekommenderar i sin rapport att Sverige varken ska underteckna eller ratificera kärnvapenförbudet, eftersom svenska försvars- och säkerhetsintressen då skulle riskeras. Ett annat mycket viktigt skäl uppges vara att försöka säkra de processer som redan finns för att främja nedrustning, kärnvapenbegränsning och icke-spridningsavtal. I dessa processer deltar kärnvapenmakter som Ryssland, USA, Kina, Storbritannien och Frankrike. Kärnvapenmakterna står dock utanför TPNW. Moderaterna delar denna bild och motsätter sig därför ett svenskt undertecknande eller en svensk ratificering av kärnvapenförbudet. För att på bästa sätt bidra till kärnvapenedrustning borde Sverige i stället kraftfullt driva en linje som syftar till att främja och värna existerande processer, såsom FN:s fördrag om förhindrande av spridning av kärnvapen (NPT) och den bredare NPT-regimen.

*Hans Wallmark (M)*

*Hans Rothenberg (M)*

*Magdalena Schröder (M)*

*Ann-Sofie Alm (M)*

*Margareta Cederfelt (M)*

*Pål Jonson (M)*